

מזכירות הממשלה

סטנאקיה

1310

ע"פ מס' 1 אבגן 2

פרסור קורל
ישיבת הועדה להתיישבות
כ"ר בתמוז תשל"ד - 16.7.74

בכחו השרים : י. גלילי - יו"ר, א. אוזן, ש. הלל, א. ידליו, א. יריב, א. עופר, ש. רוזן.

בעדרו השרים : י. אלון, ש. פרס, מ. קול, י. רבינוביץ.

נכחו חברי הנהלת הסוכנות היהודית : ר. ויץ, י. צור, מ. קרונה, א. שזקר, ע. שפירא.

משתתפים בנספים

ש. אבני	-	משרד השיכון
י. אייל	-	משרד האוצר
א. בייזץ	-	מינהל מקוקעי ישראל
ז. דיבון	-	משרד החוץ
א. יהלום	-	משרד הבטחון

ממסע הסוכנות היהודית : י. אדמוני, י. אייגס, מ. שמיר.

א. לייבסקי - מזכיר הועדה

סדר היום : המ/5. מרכז העשייה ברמת-הגולן
המ/6. יעדים ומשימות לפיתוח הגליל המרכזי

מרכז/.

שמה אנוכי

בפרוטוקול זה 2 דפים.

2 ש
7 ש

2934

היו"ר י. גלילי:

אני פותח את הישיבה. התכוונתי לפתוח

היום בדיון על בסיס ההצעה של המחלקה

להתיישבות של הסוכנות בדבר יעדים ומשימות בפיתוח הגליל המערבי. אין כוונה לסכם היום את הדיון. אדרבה, אנו צריכים גם להחליף דברים על שיטת הטיפול בנושא. לפני שנשמע פתיחה בנדרון, אני מבקש את מר אבני למסור לנו מה שהבטחתי באחת הישיבות הקודמות של הועדה, מה המצב לגבי הקמת המרכז העירוני התעשייתי בגולן. ידוע לנו גם שהיה שם סיור של שר השיכון. אני רוצה להביא לידיעת הועדה שאחת הסיבות שגרמו לעיכוב בכל הנושא הזה היה ערעור מצד גורמי הצבא על המיקום של העיר, לאחר מכן הערעור הזה הוסר. נשמע מר אבני מה המצב שם.

הוא. מרכז תעשייתי ברמת הגולן

היו שתי הצעות למיקום - אחת על כביש

ש. אבני:

יהודיה, והשניה - בין הכבישים

לקיצרין והכביש המוביל לצנובר. לאחר דיון בחרה ועדת בנין ערים בהצעה המועדפת: על כביש צנובר, כאשר ההצעה האחרת נופלת (מצביע על המפה). כאן יהיה אזור התעשייה ואילו המרכז על הכביש, עם אפשרות לאחר שלבי התפתחות להעתיק את הכפף צפונה כדי למנוע תחבורה מוטורית לתוך הישוב. מאזור התעשייה הזה מתקשר הכביש עם גשר בנות יעקב. המרכז מתוכנן אופרטיבית לשלוש-ארבע השנים הראשונות לאלף משפחות, ואילו פרוגרמטית לחמשת אלפים משפחות, מבלי לקבוע תאריך יעד מתי זה יבוצע; משום שזה תלוי בהרבה מרכיבים: משקיים, כלכליים, מדיניים וגם כוח-אדם.

יש פה סכימה דעיונית ראשונית של המרכז

כאשר השלב הראשון מתחיל כאן (מצביע על המפה). המגמה היא לתת קרבה ככל האפשר לאזור התעשייה, וסביב הגדעין הזה יהיו שכונות המגורים, כאשר יש אופציות כמעט בלתי מוגבלות. יש אפשרות להתפרס על שטח לבניה נוספת. הוא שהן הדין לגבי האזור התעשייתי של הוועדה של שלוחות של וארי שבחה.

היו"ר השר י. גלילי:

מה המרחק בקו אווירי מהירדן?

ש. אבני:

7 ק"מ בקו אווירי, ואילו מהקו הסגול זה

13-14 ק"מ.

היו"ר השר י. גלילי:

מה לוח הזמנים של התחלת העבודה, שאתה

מתאר לעצמך?

ש. אבני:

נעשו כל הסקרים. ישנו חז כנון הרעיוני,

ואפילו קצת יותר מזה. מחר ועוד בנין ערים

אני מקווה, תאשר פורמלית את האיתור. אז אנו מכניסים את התיאור המפורט למהלך

גבוה. צוות קיים, ואנו צופים - אם לא יצופו בעיות בלתי נראות מראש, כמו

מוקשים - שבספטמבר מקווים להתחיל בהכשרת הקרקע ובפתיחת דרכים, וסמוך לזה

להתחיל בכנייה. השנה יש תקציב ל-230 יחידות דיור; בית ספר יסודי, מוסדות

הציבור הראשוניים - כל זה מחושב לאלף משפחות; והתשתית עם מתקני הבטחון.

הבניה תהיה כולה בניה בטחונית, עם רמת מקלוט גבוהה כפי שמקובל ונקבע על ידי

צה"ל ברמת הגולן. ומטעמי אקלים ובטחון, הישוב יהיה קומפקטי. יש לנו ועדה

משותפת עם משרד המסחר והתעשייה שמעבדת פרוגרמה למלאכה שלתעשייה, ואנו מקווים

שהבניה תתחיל סימולטנית עם המגורים.

היו"ר השר י. גלילי:

האם יש לשר השיכון איזשהן מחשבות סבר

הנושא האנושי של העיר? בדבר איזה גרעין

לעיר? כי זה ההבדל בין הישוב החקלאי - מושב או קיבוץ, לבין גרעין עירוני.

השר ש. רוזן:

בעקבות שאלה זו - מה בדבר גרעין עולים?

השר א. עופר:

ההבדל בין ההתיישבות העירונית והכפרית

הוא בין הייטר שבהתיישבות עירונית אין

לך גרעין מוגדר. האמת היא שמאז שאני שם אני חושב במה אנו מושכים בניה

בחוץ צעיר מתל-אביב, שיבוא להתגורר לבלות שם סוף שבוע?

השם א. עופר:

מסיבה זו אני חושב שפרט לתעשייה ולמלאכה, צריכים להקים במקום אתרי תיירות ובירור. יש בסביבה יער יהודיה, וישנם חניונים של החברה להגנת הטבע. אולי אפשר להקים שם מחנה נופש. כלומר, הכוונה היא לא רק ליישב פה כמה מאות משפחות שיחיו על מפעל תעשייה, אלא שהמקום יהווה מוקד משיכה לסיורים, לטיולים באופן כללי. אלה הן מחשבות ראשוניות. הכוונה היא להשאיר את זה פתוח כמו עיר. שיבואו אנשים שרוצים לחיות במקום הזה.

א. שפירא: מה טיב או אופי התעשייה - בהמשך לשאלה

על המשיכה של המקום - האם זה קבוע?

ש. אבני: יש תעשייה שמושתתת על אוצרות טבעיים,

וועדה משותפת עם משרד המסחר והתעשייה

בודקת את הנושא. גם אם יקום שם מפעל מלט, זה יוכל להשפיע רק מבחינת האכלוס, אבל לא במיקום. המפעל לא יהיה בקרבת הישוב הזה. התעשייה תהיה מיובאת.

ר. וייץ: אני שמח שהויכוח על המיקום הסתיים, ולדעתי

הסתיים בהצלחה. אני חושב שהמקום שנבחר

הוא נכון וקולע. אני רק מציע למשרד השיכון, כדי שהעניין יהיה גמור מכל צדדין, לקבל אישור פורמלי של ועדת המיקום. אנשי המחלקה, על כל פנים, יתמכו בעניין.

כמו-כן אני מציע שבפרוגרמה של העיר

יביאו בחשבון את הפרוגרמה של האזור, כי יש כמה פעולות שצריך למקד בעיר, ועד כה לא היה לנו את היתר לתלות בו. אני מציע שבוועדת התכנון העירוני ייכנס המרכז של התכנון העירוני, לשם תיאום התפקודים.

דבר אחרון - נאמר פה, לדעתי, נכון מאוד,

שההבדל בין ישוב כפרי לישוב עירוני הוא בכך שהישוב הכפרי סגור, לא מקבלים חברים חדשים בלי הסכמת החברים הקיימים, לא כן לגבי ישוב עירוני שהוא פתוח.

עם זאת, על מנת לתת אופי מיוחד לעיר, אני מציע לעשות מספר יוזמות אכלוס על-ידי

ר. וייץ:

גרעין ראשוני שמטפלים בו, כי אז מקבלים צורה אחרת. למשל, ערד או קרית-גת. אני מציע בענין זה לנקוט עמדה. המחלקה להתיישבות מוכנה להעמיד לרשות משרד השיכון את הנסיון שלה וללחץ כל סיוע.

ש. אבני:

מבחינת ועדת המיקום - א"ן צורך בדיון
נוסף משום שבועדת המיקום שהיתה, הסתמן

רוב על המקום הזה, ומשרד השיכון, קצת בתמיכת צה"ל, עיכב את ההחלטה. אנו טענו שכל עוד שאין טופוגרפיה מפורטת, לא נלך למקום לא ידוע. לאחר שקיבלנו את הטופוגרפיה המפורטת, ~~התברר לנו~~ הצטרפנו לדעה זו, ומחר ישנה ועדת המיקום שבה משתתפים כל הגופים. כדי לא להפסיד זמן, אנו עושים את זאת סימולטנית.

ביחס לנושא השני - פונקציות אזוריות
במקום. אנו כמובן נשמח לקבל פרוגרמות כאלה. יש לנו אפילו הידברות עם רוזמן שמקבל דברים כאלה. אין פה שאלה לצירוף לצוות התכנון. צוות התכנון של משרד השיכון ישמח לקבל כל הצעות על פונקציות אזוריות, ולזה החשבון האזורי מביא בחשבון את הגודל.

אשר לגרעין לערים - ההתייחסות די חיובית.

לא רצינו לנקוט שום פעולה עכשיו, כל זמן שלא מתחילים לבנות. הנסיון מוכיח שברגע שיושב איזה גוף באיזה מקום ולא בונים שם, נוצר משקע לא טוב. זה שונה בישוב כפרי. אבל בישוב עירוני צריך מאוד להזהר. זה לא אומר שגם כשתהיה הבניה יוצר גוף כזה. אגב, אנו מתכוונים לדבר עם משרד הקליטה בשלב מסויים, על הכוונת עולים - בעלי מקצוע, שיהיו דרושים למקום. אני חושב שעל ידי טיפול אינטנסיבי אפשר להשיג תוצאות טובות.

השר ש. הלל:

מה מצב המצב?

ש. אבני:

מים מהכנרת.

היו"ר השר י. גלילי:

אני רוצה להעיר ארבע הערות:

(1) אני ממליץ להחיש ככל האפשר את התחלת

הסימנים בשטח בעיקר מפני שהדבר חיוני לעידוד האוכלוסיה המעטה והדלילה ברמת הגולן. מבחינה זו אני מעריך את הביקור שערכתם שם, כי צריך להבין שעל הישובים ברמת הגולן עוברת מועקה ודאגה, וכל סימן לביסוס האחיזה שלנו ברמת הגולן, מעורר אותם.

(2) אני מציע לשר השיכון ולמר אבני לבדוק

באיזו מידה ניתן לרתום תקציבי קליטת עולים, באשר התקצוב למרכז התעשייתי ברמת הגולן הוא דל, ואנו עומדים בצוקה גדולה, וחוב לב לנצל תקציבים שאני משוכנע שהמסורת ההתיישבותית של שר הקליטה תסייע בכך.

(3) אני מאוד מציע לשים לב להערה בנושא

הגרעין. לאמור, איזשהו נושא שיזדהה עם המשימה הזו של פיתוח המקום הזה, ושהדבר לא יהיה פתוח לסטיכיה לגמרי פרטית.

(4) ראש הממשלה ואני עבדכם, דיברנו עם

שר הבטחון באופן כללי על ההכרח להפנות ענפי תעשייה בטחונית לאזורי ההתיישבות הדלילה. כאשר אני אומר ההתיישבות הדלילה, אני מתכוון לא רק החדשה, אלא יש גם אזורים דלילים מעבר מזה של הקו הירוק, וקיבלנו ממנו הבטחה שעושה רושם של הבטחה רצינית לבחון מה ניתן לעשות כדי להעתיק אפקטיבית &&&& ענפים של תעשייה בטחונית לאזורים האלה.

אני מזכיר לשר השיכון ולמר אבני, שכאשר

קיבלנו את ההחלטה העקרונית על הקמת המרכז התעשייתי-עירוני, והדבר הוטל על משרד השיכון, הובטח לנו כעבור זמן מה להביא לדיון בוועדה הצעה שיהיה בה יותר פרטים, בציחוד בנושאי תעסוקה, סוג התעשיות - וזאת כמובן לאחר הדיון שלכם עם משרד המסחר והתעשייה.

י. גלילי:

הג/6.

י. גלילי ומשימות לפיתוח הגליל המרכזיהיו"ר השר י. גלילי:

אני מוסר את רשות היבור למר ארמוני,
להציג את הסעיף של תכנית לפיתוח הגליל.

י. ארמוני:

התכנית שאנו מציעים כאן היא לא תכנית שגובשה
בשל המאורעות האחרונים שהיו בגליל. העבודה

על התכנית הזו נמשכת למעלה משנה וחצי, והדברים שלפניכם הם תמצית שבתמצית
מחומר רב מאוד שנאסף ומויין ונדרון בסוכם. המניעים העיקריים להכנת התכנית,
שהניעו אותנו כבר לפני שנה וחצי להכין אותה, ^{לא} היו המניעים הבטחוניים השוטפים
לאחרונה, שעושים את החשיבות מתכנית זו הרבה יותר אקוטית; מה שהניע אותנו
היו שני דברים: 1) ראיית הנולד לגבי ההתפתחות הדמוגרפית בגליל. גידול מהיר
מאוד של האוכלוסיה הערבית ואטי מאוד של האוכלוסיה היהודית. כאשר אני אומר
גידול אטי מאוד של האוכלוסיה היהודית, אינני מדייק. כי לפי ההודעה של
הממונה על המחוז הצפוני במשרד הפנים, האמת היא שבשנה האחרונה היתה ירידה
נטו של האוכלוסיה היהודית כתוצאה מעודף הגירה אל מחוץ לאזור על פני כניסה
של אוכלוסיה יהודית למקום. זאת אומרת, שכמה מההגרים שראינו של גידול אטי
של האוכלוסיה היהודית בפועל צנחה האחרונה, הוכחו כלא נכונים, והיתה תופעה
הפוכה של ירידה נטו באוכלוסיה היהודית.

הנתונים של החיזוי שהיו לפנינו היו כולקמן:

1973 - יהודים באזור - 62,000; ערבים באזור - 146,000;

1980 - (בהנחה של ריבוי טבעי בלבד באזור בלי הגירה) יהודים - 70,000;

ערבים - 189,000;

1990 - יהודים - 87,000; ערבים - 270,000;

לקראת סוף המאה - יהודים - 107,000; ערבים - 354,000.

זאת אומרת, האוכלוסיה היהודית באזור כולו נהפכת למיעוט שבמיעוט.

י. אדמוני:

כלי התערבות מאסיבית נראה היה לנו

שהתופעה היא חמורה ביותר והיא מחמירה עוד יותר אם אנו נסתכל על תתי-אזורים בתוך האזור הכולל הזה. אני רוצה להסבא את תשומת הלב, כי בהצגה ראשונה של הרעיונות של תכנית זו במשרד השיכון, שאלו אותנו מדוע אנו שמים את הדגש למשל על כרמיאל או על מקומות אחרים, ופחות למשל על צפת. הדבר נובע מהמצב הדמוגרפי בתתי-אזורים של האזור הזה.

בתת-אזור אחד אנו במצב מצויין, וזה

בתת-האזור של צפת, חצור, אצבע הגליל. כאן אנו במצב של רוב אוכלוסיה יהודית. דווקא כאן 87% מהאוכלוסיה היא יהודית ו-13% בלבד מהאוכלוסיה היא ערבית. האוכלוסיה הערבית עזבה את האזור הזה במלחמת השחרור והאזור הזה עמעש נקי מערבים. גם בשנת 1980 ישאר האזור הזה, לפי החיזוי שלנו, פחות או יותר באחוז כזה. באזור מעלות, לעומת זאת, אחוז האוכלוסיה היהודית כבר היום הוא 31%, בעוד שאחוז האוכלוסיה הערבית הוא 69%. זאת אומרת, פחות משליש מהאוכלוסיה באזור מעלות היא יהודית ושני-שליש ערבית.

אזור מעלות כולל גם את כרמיאל?

השר ש. רוזן:

לא. באזור כרמיאל המצב עוד יותר חמור -

י. אדמוני:

10% מכלל האוכלוסיה היא יהודית, ו-90%

ערבית. אם מדברים על נצרת, ש בה אוכלוסיה של 26% יהודים (זה בלתי-אזורי מגדל העמק) וכללית לאזור - 30% ו-70% ערבים. הבינונים שבאזור כרמיאל, מעלות ונצרת - המצב גרוע ביותר, במסגרת התמונה הכללית היא מספיק גרועה.

(2) הסיבה השניה שאמרתי שהביאה אותנו להכנת

בתכנית הזו זה ראיית הנולד לגבי גורל הערים והכפרים שבשטח ברמת הגולן, ופה איננו רוצה להלאות אתכם בדברים, אבל ברור לגמרי שהתופעות שאנו רואים אותן בקרית-שמונה ובמעלות, הן תוצאה שאין תשתית אזורית רצינית באזור. זה כולל גם את הישובים החקלאיים שם. האוכלוסיה דלילה. רמת החינוך נמוכה. פעולות

תרבות קרוב לאפס, וכל ייתר השירותים האזוריים כמעט שאינם פעילים. במצב כזה מובן שהאזור לא יהיה אטרקטיבי לאוכלוסיה שאנו מצפים מכוח, והוא דוחה את האוכלוסיה הקטנה שבאזור. ולכן כתוצאה מכל משב רוח קטן באזור הזה, ראינו נגיפה של אנשים, ואת התופעה שצויינה כהגירה נטו.

אין זו התכנית הראשונה על הגליל. כבר הכינו

תכניות קודמות. אשכול בזמנו, && יזם תכנית, והתכניות ההן בוצעו רק בחלקן. אולי בגלל מלחמת ששת הימים, כאשר הדגשים עברו למקומות אחרים, && ואזור הגליל שקע בתרדמה. תכנית זו שאנו מביאים, הוכנה על ידי צוות של המחלקה להתיישבות, אבל הצוות הזה כוון על ידי ועדת היגוי בראשות הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים, שבה השתתפו נציגי משרד השיכון, משרד הקליטה, נציג היועץ לענייני ערבים, נציג המרכז לשלטון מקומי. משרד הבטחון לא השתתף.

עיקרה של התכנית הוא שינוי פני הדברים מבחינה

דמוגרפית, אבל היא מביאה בחשבון את צרכי האוכלוסיה הערבית. זאת אומרת, לא נעשתה פה תכנית שרוצה באמת לשנות את פני האזור ומתעלמת מהצרכים של האוכלוסיה הערבית. ההיפך הוא הנכון. בתכנית הזו קבענו מה צריך לעשות כדי שהאוכלוסיה הערבית שגולה באזור ושתגדל, תיכנס למסגרות תכנוניות מסוימות, שהיינו רוצים שתיכנס אליהן. פה אני מוכרח לומר שהגידול && בכפרים הערביים בגליל א הוא פראי. אין שום תכנון. כל כפר תוקע שכונה פה ובתים שם. מפעם לפעם הורסים קצת בתים, אבל בסופו של דבר הפעולה היא לא מכוונת. אנו מציעים פה למשל יצירת ריכוז גדול שפרעם באזורים עירוניים, ומניעת הפיזור שלהם בכל השטח. יש לנו עוד כמה הצעות בנושא זה. זאת אומרת, יש פה התייחסות גם לאוכלוסיה הערבית.

מגמת התכנית היא להשיג בבוא העת רוב יהודי

בגליל. אנו שמים את הדגשים בתתי-האזורים, עד היעד ל-1980 להגיע לאוכלוסיה יהודית של בין שלוש לארבעים אחוז מכלל האוכלוסיה באזור. כמובן אי אפשר לעשות את המהפכה בבת-אחת. התכנית בנויה על תתי-אזורים, אבל כאן אני אומר רק על המספרים

הכוללים ולא על תתי-אזורים. אם יתייחסו בשאלות לתתי-אזורים, אני אשיב על כך.

הצענו פה שתי אלטרנטיבות - אלטרנטיבה א'

היתה היסוד לעבודת הועדה שלנו. ראינו אותה ~~מספקת~~ בבלתי מספקת ולכן

הצענו את אלטרנטיבה ב'. הסתכלתי אתמול במספרים של משרד השיכון, ואני יכול

לומר שמה שמשרד השיכון מתכנן לעצמו לארבע השנים הקרובות, לפי דעתי זה בהחלט

הולך במגמה של אלטרנטיבה ב'. לכן כל התכנית הזו היא לא דמיונית. כי אחד

הבסיסים שלה זה השיכון, ולאחר שאיתי את הפרוגרמות של המשרד, נראה לי שאלטרנטיבה

ב' היא לא דמיונית אלא מעשית. לכן אנו היינו שמים את הדגש יותר על אלטרנטיבה

ב'. האלטרנטיבה הראשונה מדברת על תוספת 38,000 נפש בחמש שנים. הדבר מחייב

הקמת 11,000 יחידות שיכון או בערך 2200 יחידות לשנה; יצירת כ-6,000 מקומות

עבודה בתעשיה, השקעה כוללת של כ-2 מיליארד לירות.

האלטרנטיבה השנייה מדברת על 72,000 נפש;

19,600 יחידות דיור; 9800 מקומות עבודה בתעשיה; השקעה כוללת כ-3.5 מיליארד

לירות. מקורות כוח האדם - באלטרנטיבה א' אנו רואים 15% מריבוי טבעי;

באלטרנטיבה ב' - היות שהריבוי הטבעי זה כמובן אותו מספר, אז זה 8.5%;

40% עולים ו-45% בני הארץ. אם אני אתייחס לתכנית שראיתי אתמול לשיכון

לעולים - הוגשו למסגרת התכנית הזו כתשעת אלפים יחידות. אם אני אוריד מזה

הסתייגות של ראש מחלקת העליה והקליטה בסוכנות, אז יורד מזה עוד אלף יחידות.

אז התכנית שאני ראיתי התייחסה ל-8,000 יחידות דיור. אם אני אביא בחשבון

קליטה בארבע הערים - קרית-שמונה, מעלות, שלומי וחצור - אז מדובר על 9,000

יחידות דיור. ואם קליטת העולים מהווה 40% מהקליטה הכוללת, אז זה כמעט

תואם את התכנית שלנו לאלטרנטיבה ב'. מובן שמשרד השיכון יצטרך לתת דעתו על

פתרונות לבני הארץ, בני האזור שגדלים פה. לפי הפרוגרמות שראינו אתמול,

זה בהחלט תואם את המספרים האלה.

לגבי הפיתוח התעשייתי - יצירת כעשרת אלפים

מקומות עבודה. במגעים ראשונים עם משרד הבטחון, שאותו אנו רואים גורם ראשון

שיכול לגרום לשינוי מהפכני בעניין התעסוקה, נתקלנו בגישה מאוד אוהדת. למשרד הבטחון יש תכנית להגדלת העוצמה של צה"ל. במסגרת זו הוא מתכנן פעולות מהפכניות ויש גישה חיובית מצידו לבסס חלק לא מבוטל מההרחבה שלו על האזורים המדוללים, בכללם אזור הגליל. באופן קונקרטי אני חושב שיש היום כמה הצעות שיכולות ממש להבטיח מקומות עבודה לאלפי אובדים. מרבית הפיתוח, וזה טבעי, הוא פיתוח עירוני ולא כפרי. הייתי אומר ש-85 עד 90 אחוז מהתכנית היא תכנית עירונית מובהקת שפירושה קליטת המשפחות ביישובים העירוניים. אגב, כאשר אנו מדברים על צפת או כרמיאל או מעלות, כמובן כאשר מדברים על צפת זה כולל את חצור והאזור. מעלות כוללת גם את שלומי. אנו מתייחסים יותר לתתי-האזורים מאשר לערים ישירות.

הפיתוח הכפרי בתכנית הזו מבוסס על הגדלת הכפרים הקיימים בין על ידי הקמת בתים לבנים שירצו להישאר בכפרים; ובין על ידי הגדלה לא כל כך גדולה של הכפרים עצמם. מדובר על כ-400 יחידות. מדובר על הקמת שניים-שלושה מרכזים מאוכלסים - אחד סמוך לגורן; השני סמוך למירון והשלישי סמוך למבואות החרמון. אלה שלושה מוקדי הפעילות באזורית שלנו. באזורים אלה מקימים את המפעלים האזוריים ואולי תעשייה למעשה, מבחינת יצירת מקומות תעסוקה, אני חושב שדווקא פה אנו מקדימים את הכלום. אנו מציעים להקים בתקופה הראשונה 7 מתוך 12 כפרי תעשייה, שהם חידוש הישוב בבירנית.

דרך אגב, אם יש משהו שאני רוצה שיסוכם היום,

זה שניתן גושפנקה רשמית להקמת הישוב בבירנית, שלמעשה הוא קיים. אבל צריך לתת לכך גושפנקה של הקמת כפר תעשייתי.

מציעים הקמת שני גושים של כפרי תעשייה בשני

אזורים, שבהם לא רק שקיימת בעיה של רוב ערבי מובהק, אלא קיימת בעיה של אי-סציותנו בשטח. פה מדובר על אזור שגב-יודפת שבוא בין שפרעם לכרמיאל.

שם יש פיתוח ערבי חקלאי יוצא מן הכלל, שמשרד החקלאות מדריך אותו. האזור השני הוא אזור טפן, צפונה מכביש עכו-צפת, והוא בין כרמיאל למעלות. גם אזור

נקי לגמרי משובים יהודיים. פרט לכרמיאל ומעלות, כל האזור הזה ריק משוב יהודי. יש רק ישוב יהודי אחד באזור שפרעם עד מעלות - כרמיאל. בכל השטח הזה שמשתרע על פני הרבה קילומטרים אין ישובים יהודיים. אנו מציעים להקים שני גושים יהודיים כשאנו רוצים קודם כל להיאחז בגוש יודפת על ידי הקמת שני כפרי תעשייה בשגב. יש לנו גרעין מעניין של בוגרי טכניון שרוצים להתיישב בכפר תעשייתי באזור זה. נעלה אותו למחנה זמני בקיץ זה בקרוונים, והגרעין הזה יבנה יהווה את הגרעין הראשון שיילך לאזור שגב. לכן אין כל סיבה לפקפק בכך שנוכל בטופו של דבר למצוא את האנשים שיאכלסו את הגרעינים האלה.

מה מחייב ביצוע התכנית הזו - א) קביעת

מדיניות העדפה לפיתוח הגליל. גם בהכוונת שיכון, גם בהכוונת תעשייה, בביצוע תשתית ובהכוונת עולים. מבחינת הסוכנות אני יודע שלגבי העולים יש בהחלט נכונות לעניין. בעניין יצירת תנאים לקליטת מתיישבים חדשים, זה בתחום השיכון, התעסוקה, השירותים והחינוך. עניין החינוך זה אחד הדברים הכואבים בגליל. ועם הקמת המרכזים הגושיים אולי גם מציאת פתרון ויור למורים שהיום לא גרים באזור. צריכים להפנות לאזור עולים חדשים ובני הארץ. אני חושב שעצם העובדה שיהיה שיכון ותעסוקה, זה גורם שימשוך. צריכים לפתח תשתית של מערכת כבישים, חשמל וכל ייתר הדברים שתכנית כזו מחייבת. כמו-כן צריך תיאום בין-משרדי, כאשר המשרדים השונים מבצעים את הקטעים השייכים להם. משרד השיכון למשל צריך לספל בפיתוח העירוני. צריך למצוא לאחר מכן את הדרך המתאם כדי לקשור את הקצוות בפיתוח וכדי שהפיתוח יהיה פיתוח כולל של הגליל, ולא רק של סקטור זה או אחר. לפי דעתי, מתן גושפנקה לתכנית הזו יאפשר כניסה מיידית לתכנון מפורט וגם לביצוע. מבחינת משרד השיכון, לגבי הקמת שיכונים, יש נכונות, יש פרוגרמות מבחינת משרד הבטחון להפניית תעשיות למקום. צריכים להציג לפניו יעדים. אני פונה ליושב-ראש שאמר שהדיון הזה יסתיים בזה ששמענו —

י. ארמוני:

נדמה לי, שהענין הזה הוא הרבה יותר בשל
בכמה וכמה משרדים, כשי שאפשר יהיה להזיז
אותו הלכה למעשה, ונדמה לי שכלי החלטה על האמצעים שיופנו לאזור הזה, כי משרד
הבטחון ממילא יקים את התעשה, ומשרד השיכון ממילא יגים את השיכון. פרט
לתשתית לא מדובר בדברים אחרים. אבל בדברים אחרים זו קביעת עדיפות במקום
לפרוייקטים השונים של המשרדים. לכן החלטה עקרונית על מתן עדיפות בהפניית
תשומת הלב של המשרדים, נדמה לי שזה הדבר מחוייב המציאות; ואולי גם הקמת
הצוות הני-משרדי כדי שאפשר יהיה לתאם הרבה דברים שעומדים על הפרק בהרבה
משרדי ממשה.

זו התכנית שאנו מציעים. ברשותך, ארמוני היושב-

ראש, אני מבקש שבסוף הישיבה תינתן גושפנקה פורמלית להקמת בירגית. חשבנו
שהיה שם מרכז כפרי ונכשלנו. היום רוצים להקים שם כפר תעשייתי. יש געין מבני
ישובי הגליל שרוצה להתיישב שם. אבל אומרים שאי אפשר להתחיל להזיז שם משהו
בלי שמישהו יתן גושפנקה פורמלית, ולנו אין גוף אחר, פרט לגוף הזה.

השר א. עופר:

רציתי להעיר הערה לסדר ולשאל שאלה לאחר

שקראתי את התכנית הזו - א) מי ביקש להכין

תכנית כזו דווקא מהמחלקה להתיישבות, ולמה אנו דנים בזה? כי אפשר להגיד
שאם יש שלושה כפרים ליד ירושלים, אז המחלקה להתיישבות תביא לנו תכנית איך
לבנות את ירושלים. אבל היות שאנשים הכינו תכנית, אני אומר כבר בראשית דברי,
על הסף - הדבר מעניין מאוד, אבל בכל אופן, לא זה הבסיס לדיון, ואינני יודע
אם ועדה זו צריכה לדון בכך. אני יודע שמשרד השיכון מעבד תכנית לישוב הארץ.

זה לא מוכרח להיות מנוגד. אחרי ~~בשדה~~ ירושלים אני חושב את הגליל כמקום
ברמת-הגולן
בעל עדיפות ראשונה. ראיתי בסיוור ~~בשדה~~ שתוך שנתיים אפשר להכפיל את המשקים.

בעיר אתה עושה את זאת בבת-אחת. באותו אזור שיש בו 34 מושבים ו-1700 יחידות,
ישנה תכנית להוסיף 750 יחידות, וזה עסק מסובך, איך להוסיף אותן ושהן יוכלו
להתקיים. נניח שאני אגיד שיוסיפו אלף יחידות כפריות, אז נגיע לשלושת אלפים,

השר א. עופר:

אבל טובן שאנו יכולים ~~לא ללכת~~ לאכלס את הגליל, לייחד את הגליל, על ידי כך שנבנה את הערים. אבל האם יתכן שאני אתפורד חליפה לפי הכפתור שיש לי? אין כאן ענין של פרסטיג'ה. אדמוני השתתף אתמול בישיבה שבה ישבנו לעבוד תכנית לעולים לחמש שנים, ל-85 אלף יחידות לחמש-שש שנים. נתנו את העדיפות לגליל. אבל זה רק חלק מהתכנית. אני אביא לממשלה תכנית לבניה לחמש השנים הקרובות, של רבע מיליון יירות, ותכנית זו צריכה לפתור בעיית הזוגות הצעירים ומשכנות עוני. התכנית כוללת פריסת האוכלוסיה בארץ כולה, תוך הדגשה על הגליל. אבל על נושא זה צריכים לשבת בוועדת השרים לערי פיתוח, כי מדובר על תעשייה, תחבורה וחינוך, ומדובר פה על הרבה מיליארדי לירות.

אינני מקבל גם את השיטה שבכל משבצת

אנו צריכים להיות רוב. אני מבין שבאזור צריך להיות רוב יהודי. אבל דווקא באזור צפוף שאי אפשר להכניס בו סיכה, אני צריך להידחק? אני מקבל שבאזור צריך להיות רוב יהודי, אבל לא מוכרח להיות רוב יהודי בכל קילומטר. לכן הלכנו על צפת כעיר גדולה שיש לה מקור משיכה אירי. חצור תהיה פרבר של צפת. כאשר אני רואה עכשיו את ההתלהבות, אני יותר מאמין בזה. לא היה אחד שפניתי אליו שלא אמר שהוא מוכן לעזוב את הכל ולעבור לשם. אם ~~אם~~ נתחיל בזה, אז קרית-שמונה, וכרמיאל נבנות מזה. היום בכרמיאל יש 7 אלפים תושבים. תוך חמש שנים תגיע ~~אוכלוסייתה~~ ל-15 אלף נפש, ואני מעד זה שתגיע לארבעים אלף, ואני בעד להכפיל את אוכלוסיית טבריה. אבל אינני מקבל את השיטה של בניית כפרי תעשייה. אנו רוצים לרכז את היהודים. שלומי בכלל מפרפרת, כי יש לה אלפיים עד שלושת אלפים תושבים בלבד. אני רוצה להביא אותה לחמשת אלפים תושבים. יהיה שם בית ספר לחטיבת ביניים, ולתיכון יסעו לנהריה. במעלות אנו רוצים שיהיה תיכון. שתגיע מיר לחמשת אלפים נפש ובתקופה יותר ארוכה תגיע ל-15 אלף נפש. אנו רוצים לרכז את המאמץ באותם ישובים שישנם, כדי שהם יתקיימו. אני מתנגד לזה שנפזר בשטח מאות משפחות ונתחיל ~~ללכת~~ לספק שירותים מפוזרים.

השר א. עופר:

אני חושב שתוך עשר שנים צריך להכפיל את האוכלוסיה באזור ולהגיע לחצי מיליון נפש. לכן לדבר האופרטיבי היחיד של כפר-תעשייה אני מתנגד. אני בעד אותן ערים, והתעשייה לא חייבת להיות ליד העיר. אני אציע בצפת שהתעשייה תהיה במקום כזה שאפשר ~~מכרמיאל~~ ומצפת לנסוע לשם. יש גם בעיות אקולוגיות. ניתן יהיה לנסוע למרכז התעשייה הזה אפילו מהעיר שתוקם בגולן, שהיא מתחברת עם רשת כבישים. וכך יסעו בעשרים דקות לעבודה.

לא בדקתי את ענין בירגית. אינני מציע שנקבל החלטה בענין זה. אני מוכן שנבדוק את זאת. אני רוצה לדעת מה יעשו שם. זה שיש שם כמה בתים, אין זה אומר שצריך להושיב שם. אם היתה לנו ברירה, הייתי אומר לחבר את שלומי עם מעלות ועם נהריה, והיינו על ידי כך מחזקים את הישובים האלה. אבל הרוב היהודי לא צריך להיות בכל שטח של כמה קילומטרים. צריכים להגיע באזור זה לחצי מיליון יהודים תוך עשר שנים, ואני חושב שזה ניתן.

אני מצטער ששר השיכון קבע עמדה שענין שאנו

ר. וייץ:

עוסקים במבנה של המערך הכפרי, לפני שהוא

התייעץ עם מי שמופקר עליו, ובמקרה זה זה ראש המחלקה להתיישבות. כפרי התעשייה הם המשלך ישיר של פיתוח המערך הכפרי הישראלי. אכלוס ישראל ~~ב-1980~~ ^{הוא} בתל-אביב, אבל הייתי אומר שישראל לא מתבטאת בתל-אביב. הקמת כפרי התעשייה נובעת מכמה מניעים. לגבי דידי, הראשון שבהם זה התדמית והמבנה החברתי. אנו מדברים על חברות סגורות ערכיות שמבוססות על מערכת שוויונית ושיתופית שנשאה את פירותיה בחקלאות לא רק מבחינת היצור החקלאי, אלא גם מבחינת התדמית והמסר הערכי של החסדה הישראלית. נוסף לבעיה הזו יש שאלה של מאחז בשטח בטחון-מרחבי. השאלה איננה מתבטאת במשקל אוכלוסייתה, אלא גם בצורה של תפיסת השטח ונוכחות. אלה הן שתי הבעיות המרכזיות שליוו את הציונות בתחילתה, והיוו פעם ויכוח די גדול לגבי צורת ישוב הארץ. אינני מציע להכנס כאן לדיון. היות שיש לי פגישה עם שר השיכון, אני מתכוון להציע לו את התיזות העיקריות, ולנסות ~~להגיע להסכם~~ להגיע להסכם.

אני חושב שהענין טעון מחשבה נוספת. אשר להכנת התכנית - הייתי רוצה להביא שתי אינפורמציות לוועדה:

(א) המערך הכפרי הישראלי, התכנון האזורי,

נעשה על ידי תיאום שוטף עם כל המשרדים הנוגעים בדבר. יש ועדה עליונה לתיאום התכנון האזורי, בה משתתף משרד השיכון, משרד הפנים, משרד המסחר והתעשייה ומשרד התיירות. זה בעקבות הסכם שהיה בזמנו. על כן התכנון ההתיישבותי הוא תכנון כולל. הוא איננו תכנון סקטורי אלא נפרד. ברגע שאנו מקימים ישוב או מערכת ישובים, אנו יודעים מראש את האספקטים הכלכליים, התעסוקתיים, החברתיים, הארגוניים, התכנוניים וכו'. אין ספק שאילו היתה קיימת מערכת כזו לגבי ההתיישבות העירונית, היתה תאריך נשכחת, והיעדר מערך כזה מורגש. טוב היה אילו אפשר היה להקים מערך תכנוני בזה לסקטור העירוני ולאחד את שני המערכים - גם של המערך העירוני וגם של המערך הכפרי - בתכנון אזורי כולל. אבל זו הערה צדדית.

(ב) אשר לגליל ההררי - באחד הדיונים

שנערכו בפגישה שקבעה ראש הממשלה הקודמת, גולדה מאיר, היה דיון על בעיית הגליל. אני הסבתי את תשומת לב הנוכחים אז לכך שבעיית הגליל יכולה להפתר אך ורק אם תהיה תמונה כוללת של הצמיחה העירונית והכפרית, יחסי הכוחות ביניהם; לתאם את הפעולות של המשרדים הנוגעים בדבר; ואז אפשר יהיה להגשים אתישוב הגליל בפחות אמצעים ובפחות תהפוכות ממה שזה נראה לכאורה. ראש הממשלה הקודמת ביקשה ממני אז לערוך את זה. זה היה לפני כשנתיים. ראש הממשלה אז ביקשה ממני להכין את התכנית, לא כראש המחלקה להתיישבות, אלא כמי שהציע הצעה רעיונית. אני השתמשתי בכלים התכנוניים של המחלקה שעוסקים בתכנון כולל. כלומר, מביאים בחשבון בעת ובעונה אחת את כל האספקטים הדרושים כדי להכין תכנית פיתוח מסוג זה. כלומר, לקחו בחשבון את הצד התעסוקתי, פיתוח התעשייה, החקלאות, עם המערך החברתי וכל הכרוך בכך. בתוקף זה קיבלתי על עצמי להביא את התכנית, והערתי על כך עוד בוועדה זו בממשלה הקודמת, מספר פעמים.

התכנית בשלביה השונים הובאה לדיון,

וקרה תקר במשרד השיכון, בגלל גורמים לגמרי אחרים, ואני מקווה שעם כניסת
השר החדש לתפקידו, הם יוסרו מעל הפרק, כי הם משניים בחשיבותם; ונחזור
לעבודה משותפת כפי שנהגנו. על כן, מבחינה מקצועית, הובאה התכנית הזו
מספר פעמים לדיון. ועדת ההיגוי מונתה בהסכמת כל המשרדים. בראש ועדת
ההיגוי לנושא זה נתמנה קצין המחוז, איש משרד הפנים, על דעת כל שאר המשרדים.
בועדת ההיגוי משתתפים נציגי משרדי ממסחר והתעשייה, התיירות, העבודה וכן כל
המשרדים הנוגעים בדבר, כלל בא-כוח משרד השיכון. יכול מאוד להיות שבשלבים
האחרונים, בגלל התקלות לא השתתף נציג משרד השיכון.

ועדת ההיגוי דנה רק בחלק הכפרי ולא על הצד
העירוני.

ש. אבני:

במקרה הנדון הבאתי את בקשתה המיוחדת של

ד. וייץ:

של ראש הממשלה, ואני הראשון שאשמח אם שר השיכון
יקח את היוזמה בידי, ובענין זה יהיו מסגרות מוסכמות, דבר שיהיה לטובת הענין,
ולא רק בגליל.

אני מסיים ואומר מה שאמר אדמוני - היה טוב

מאוד אם משרד השיכון היה לוקח עליו את המנהיגות ליצור ~~ה~~ מוסד שייקרא
"מוסד מיישב עירוני", כפי שיש בהתפתחות ההיסטורית של הציונית "מוסד מיישב".

לגופו של ענין - אני חושב שהתכנית הוכנה

על בסיס המידע המקצועי, ואני מציע למצוא דרך לדון בה לקופו של ענין, ולמצוא
את הכלים המתאימים לתיאום הביצוע.

אני חושב שאנו צריכים להציב את אכלוס הגליל

השר ש. רוזן:

כצו ראשון לעצמנו, לנוער ולאזרחי ישראל בכלל.

בשנים האחרונות - ואינני רוצה להעלות פה ויכוח פוליטי - נאמר לנו שהערבה

יכולה לחכות, אבל הגליל לא יכול לחכות. נאמר לנו שיש ~~רבים~~ קודמים.

אני אומר שעשינו עוול לעצמנו כאשר אמרנו, אם אמרנו, שהגליל יכול לחכות. בתקופת העליה השניה היתה קריאה "הגלילה", כאשר היתה הסתאבות במושבות הותיקות. היום צריך להחיות מעין סיסמה "הגלילה". היום המורים של קרית שמונה אינם גרים בקרית שמונה. ואם הציגו בשבוע שעבר בטלויזיה עולה מארצות הברית שהיא עובדת סוציאלית וגרה במעלות, זה היה פלא, כי כל האחרים גרזם מחוץ למקום. אם לא יילך נוער ישראלי לשם, לא נצליח להביא לשם עולים, או בקושי נצליח להביא צע עולים למעלות, קרית שמונה או שלומי, אם לא תהיה שם תשתית ישראלית. כך הוא הדבר בקיבוצים - כשיש חושש יש הדר. כשאין נוער ישראלי, העולים לא הולכים לשם. הייתי רוצה שנחדיר לתוצעת הציבור את הנושא הזה. לירושלים לא צריכים לקרוא; לירושלים יילכו ממילא.

אבל בינתיים אחוז היהודים בירושלים

השר א. עופר:

יורד.

הגידול שלנו בירושלים לא מדביק את

השר ש. רוזן:

הגידול הערבי.

איפה צריכים לדון? - אנו ודאי מוסמכים לדון כועדת התיישבות, על ההתיישבות החקלאית הכפרית. אז לא נקבל פה החלטות אם צפת או לא צפת; אבל כאשר נקבל החלטות; נקבל אם כן כפרים או לא. אני רוצה לומר ל פילוספיה שפיתח פה שר השיכון - מה פתאום? אנו יושבנו את המושבים בגבול הלכנון; את המושבים שם. זו באמת היתה הרפתקה מסויימת. תסלחו לי, והאחראי להרפתקה זו אכיו המנוח של רענן, והשקענו בזה כסף רב. ככל זאת יש כעת שורה של כפרים ומושבים. האם אנו יכולים לתאר לעצמנו את הגבול הזה בלי הכפרים האלה ורק עם עיר אחת?

ליצני הדור גם עכשיו אומרים שהגליל

היו"ר השר י. גלילי:

המערבי הוא דרום לכנון.

אחד הישידים שלי נפגש עם אחד מאנשי

השר ש. רוזן:

אש"פ המתונים, והם מציעים שנעשה

חילופין - שהגליל יצורף למדינה הפלשתינאית. אני אומר את זאת כדי שאל תחשבו שהגליל יהיה שלנו. אני רוצה שהוא יהיה שלנו כאשר הוא יהיה יותר יהודי.

השר ש. הלל: אני מציע לא להפליג בזה, אפילו לא בדרך דיבור.

השר ש. רוזן: אל תחשוד בי. אולי הפרזתי, אבל רציתי לשים את הדגש. נחוצה נוכחות גם בפנים הגליל, קודם כל נוכחות בטחונות, והיא לא תובטח רק על ידי ערים. הייתי רוצה כפרים חקלאיים-תעשייתיים. וההצעה של כפר תעשייתי היא הצעה לנסיון, והייתי מציע שנעשה אותו. אני אומר את דבריי מבחינה לאומית בטחונות. אבל אני רוצה לומר גם מבחינה התיישבותית - צדק שר השיכון באומרו שערים קטנות של אלפיים נפש אין להן מקום. יתכן מאוד שעיר צריכה להיות בת עשרים-שלושים אלף נפש. הקמנו אולי יותר מדי ערי פיתוח. אינני יכול לשנות את זאת, אלה ילדים שנוולדו. אבל כפרים תעשייתיים שיש להם ערכים חשובים, עם איזה אלמנט ערכי שקושר אותם, יש מקום בשבילם. אנו רוצים לא רק אוכלוסיה עירונית, למרות שהייתי רוצה לא שיהיו עשרים אחוז חקלאים, אלא שעשרים אחוז יחיו בחקלאות ובתעשייה. לא יכולתי להגיע לזה, זה אידיאל חברתי והתיישבותי.

לתכנית הכללית - אני רוצה להעלות עוד

רעיון - גם היום בגליל אנו ~~בצבצב~~ עובדים בתעשייה בעזרה ערבית. עובדים לא רק יהודים. יש גם מקומות שחסרים עובדים; יש גם מקומות שיש בהם עבודה ערבית. הפיתוח צריך קודם כל להיות אוכלוסייתי, כדי שהוא יבטיח שנעבוד גם שם. זאת בעיה מאוד קשה.

רוב ערביי הגליל עובדים בחיפה ונוסעים.

זה לא מצב אידיאלי, אפילו מבחינת הערכים. הם צריכים לנסוע שעתים. אנו יכולנו על ידי תמריצים רציניים להביא לכך שיתיישבו בשפרעם למשל, יטקיעו שם ולא יצטרכו לנסוע לחיפה. כלומר, צריך לחשוב על אלמנטים כאלה, לא רק

על אכלוס יהודי, אלא על הגירה פנימית של ערבים על ידי תמריצים חיוביים.

כנוגע לערים - נצטרך בוודאי לדון על כך.

משרד השיכון יצטרך להכין תכנית. יש ועדת שרים לערי פיתוח, ובסופו של דבר הנושא יגיע לממשלה. אני חושב שאנו צריכים לרכז את מאמצנו העירוני באזור נצרת ובאזור כרמיאל. אינני אומר שצפת צריכה להשאר כפי שהיא היום, אבל אני נגד הקונצפציה שנשמעה. באזור נצרת אנו 26% ובאזור כרמיאל אנו גם כן אחוז קטן. שם צריך להיות הפיתוח העירוני. אזור צפת הוא יהודי. צריך אמנם לפתח אותו ולקדם אותו, אבל לא הייתי שם את הדגש עליו.

אני רוצה לומר, לא כסיכום, אבל לפני

היו"ר השר י. גלילי:

שאש הסוכנות יילכו.

(1) אין ספק שזה נושא בעל חיוניות ודחיפות לאומית $\neq$ בסדר היום הלאומי.

כאשר לעדיפויות, קורה מה שקרה להרצפלד - עם אולטימטומים. כי להרצפלד

אף פעם לא היה אולטימטום אחד; היה לו אולטימטום אחד, שני ושלישי. בעדיפויות

קורה אותו דבר. כאשר מדברים בעדיפויות, כל פעם מתברר שיש עדיפות ראשונה,

ועוד פעם ראשונה. אין ספק שזהו נושא חיוני ודחוף בסדר היום הלאומי.

(2) אין ספק שזה נושא משותף למדינה ולהסתדרות הציונית, ואין לנו שום סיבה

לקפח את השותפות המבצעית בנושא זה בין המדינה ובין ההסתדרות הציונית.

לכפרי תעשיה יש חשיבות גם לפעילותה החינוכית והכספית של התנועה הציונית

בעולם.

(3) אין ספק שמטפלים בנושא הזה וצריכים לטפל גם גורמים שאינם משתתפים

בועדה הזו. לכן בטרם אני מחווה דעה בדבר תוכן הנושא, ברור שאני צריך

לכונן בדברים עם ראש הממשלה וכמובן גם עם שרים אחרים המטפלים בנושא -

שר החקלאות, שר השיכון, שר המסחר והתעשיה, וודאי שר האוצר שהוא גם חבר

בועדה זו - על מנת להסדיר את שיטת הטיפול בנושא. יכולה להיות בדבר הזה

שיטה מרכזת, ושיטה שמגדירה מראש את התחומים. אבל אין שום ספק שצריכה

להיות קביעה מוסמכת מה שיטת הטיפול בנושא ואז יתברר אם זה נושא
לועדה הזו כלכד, או שצריך לצורך זה לעשות צירופים של ועדות שרים אחרות
כדי לטפל בנושא.

כיוון שאנשי הסוכנות צריכים ללכת,

אני מציע שנקטע את הדיון ונמשיך אותו בהרכב מלא.

הישיבה ננעלה